

Samen voor taal in Arnhem

Een overzicht voor professionals

Inleiding

Een taalrijke omgeving is een omgeving waarin praten en boeken een belangrijke rol spelen.

Helaas groeien in Arnhem niet alle kinderen op in zo'n omgeving. Dat is jammer omdat dit gevolgen heeft op de lange termijn. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van 3 jaar die opgroeien in een taalarm gezin een woordenschat hebben van 525 woorden, terwijl hun leeftijdsgenoten uit praatgrage gezinnen dan al 1100 woorden kennen. Die achterstand is, als ze op school beginnen, al haast niet meer in te halen.

Boeken zijn een eenvoudig en leuk middel om ouders te stimuleren om met hun kinderen te praten. Voorlezen, praten en zingen met kinderen leidt tot een grotere woordenschat en het sneller leren van nieuwe woorden.

In Arnhem werken verschillende organisaties aan een sterkere taalontwikkeling van kinderen. Deze organisaties werken samen en verwijzen kinderen en ouders door. Deze folder is bedoeld voor professionals en vrijwilligers die te maken hebben met kinderen en ouders die in een minder taalrijke omgeving leven. Je vindt hier een korte beschrijving van de verschillende activiteiten.

Alle kinderen bezoeken het consultatiebureau. Bij elk consult op het consultatiebureau besteedt de jeugdverpleegkundige aandacht aan communicatie, taal- en spraakontwikkeling en taalstimulering. Loopt een kind risico op een (taal-)ontwikkelingsachterstand? Dan krijgt dit kind vanaf 2 jaar een verwijzing naar een voorschoolse voorziening met Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). (zie ook 'VVE bij peuteropvang en school')

In alle consultatiebureaus staan boekenhoekjes met boekjes en folders van de Bibliotheek en BoekStart. Tijdens het consult voor kinderen van 7 maanden moedigen de jeugdverpleegkundigen de ouders aan om bij de Bibliotheek het BoekStartkoffertje op te halen. (zie ook beschrijving 'BoekStart')

Als het kind 2 jaar is, doet het consultatiebureau een taalscreening. Als de uitkomst van de screening hiertoe aanleiding geeft wordt een taal-huisbezoek afgesproken. Bij het taal-huisbezoek bespreekt de jeugdverpleegkundige met behulp van videobeelden, voorlees- en taaltips, hoe de ouders de taal van hun peuter kunnen stimuleren. De taalscreening wordt herhaald wanneer het kind 2,6 jaar is. Zo nodig wordt het kind verwezen naar logopedie of een audiologisch centrum.

Meer informatie over het consultatiebureau is te vinden op de [website van de VGGM](#).

BoekStart

BoekStart is een leesbevorderingsprogramma dat wordt uitgevoerd door de Bibliotheek, ondersteund door het consultatiebureau en de gemeente Arnhem. Ouders ontvangen vanuit de gemeente een brief thuis met uitnodiging een BoekStart-koffertje af te halen in de Bibliotheek.

BoekStart is bedoeld voor ouders en baby's.

Het bestaat uit:

- een gratis BoekStart-koffertje voor baby's tot 1 jaar met een babyboekje en een boekje en cd met liedjes
- een gratis Bibliotheeklidmaatschap (t/m 17 jaar)
- een BoekStart-collectie in de vestigingen van de Bibliotheek
- adviezen voor ouders hoe met hun baby te genieten van voorlezen en boekentips
- speciale ouder-en-kind-bijeenkomsten in de Bibliotheek, zoals het Babycafé.

BoekStart in de kinderopvang is een uitbreiding op het programma, en richt zich op baby's en peuters in kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Voorlezen krijgt een vaste plek in het dagprogramma en pedagogisch beleid van de VVE-locaties. Het programma kent een aantal belangrijke pijlers, waarmee het leesplezier en de taalontwikkeling van jonge kinderen structureel gestimuleerd worden.

Meer informatie over Boekstart is te vinden op de [website van BoekStart](#).

Speelmorgen

De Speelmorgen is een ontmoetingsplaats in verschillende wijken voor ouders en kind(eren) tussen de 10 maanden en 2 jaar. Speelmorgen heeft als doel dat kinderen in contact komen met andere kinderen. Ouders ontmoeten andere ouders en praten met elkaar over de opvoeding.

De Speelmorgen heeft een vast programma. Onder begeleiding spelen, zingen, lezen en knutselen de ouders met hun kinderen. De Speelmorgen sluit zo veel mogelijk aan bij VVE speel- en leermethodes die in de voorschoolse voorzieningen en de scholen gebruikt worden. Door deelname aan de Speelmorgen krijgen kinderen en hun ouders meer zelfvertrouwen en worden ze beter voorbereid op de start bij een voorschoolse voorziening.

Meer informatie over de Speelmorgens is te vinden op de [website van Rijnstad](#).

VVE bij peuteropvang en basisschool

VVE staat voor voorschoolse – en vroegschoolse educatie.

Arnhem kent het Ontwikkelrecht voor peuters. Kinderen van 2 tot 4 jaar kunnen door het consultatiebureau verwezen worden naar een peuteropvang waar VVE wordt aangeboden. In Arnhem zijn dat locaties van SPA, Kinderopvang Skar, Partou Kinderopvang, Kinderopvang Klein Duimpje en Kinderopvang Twins. Het consultatiebureau weet welke locaties een VVE-programma aanbieden.

Een overzicht is te vinden op www.stichtingpas.nl

Er zijn VVE-basislocaties en VVE-intensieve locaties. Op de VVE-intensieve locaties zitten meer kinderen met een VVE-indicatie dan bij de basislocaties. De educatieve aanpak door pedagogisch medewerkers is op de intensieve locaties uitgebreider.

De VVE-locaties in Arnhem werken met dezelfde programma's. De programma's ondersteunen de kinderen spelenderwijs in hun (taal)ontwikkeling. Omdat herhaling zo belangrijk is, kunnen ouders hun kind 12 uur per week (op 3 of 4 dagdelen) naar de VVE-voorziening brengen. De gemeente Arnhem komt ouders financieel tegemoet voor de VVE-dagdelen, zodat de kosten voor ouders geen drempel zijn.

Op de voorschoolse VVE-voorzieningen komt regelmatig een logopedist langs. De logopedist bekijkt de taal- en spraakontwikkeling van de kinderen en adviseert de ouders en de medewerkers van de locatie.

De pedagogisch medewerkers bespreken de ontwikkeling van het kind met de ouders. Wanneer het kind naar de basisschool gaat, zorgt de voorschoolse voorziening samen met ouders voor een overdracht naar de basisschool. Kinderen met een VVE-verwijzing stromen bij voorkeur door naar een VVE-school. Deze scholen werken met dezelfde programma's als de VVE-voorscholen en vormen zo een doorgaande lijn. Die doorgaande lijn is belangrijk want hoe langer een kind met een VVE-indicatie VVE krijgt, hoe beter het is voor zijn of haar ontwikkeling.

Meer informatie over VVE in Arnhem is te vinden op de [website van Stichting PAS](#).

Op de website van Stichting PAS staat ook een [locatieoverzicht van voorschoolse VVE-voorzieningen en scholen](#).

Meer informatie over LOGO 3000 is te vinden op de [website van LOGO 3000](#).

Ouderbeleid VVE 'Ouders doen mee met VVE!'

Van ouders en de voorschoolse voorziening en school wordt verwacht dat zij samenwerken om de kinderen zo goed mogelijk te ondersteunen. Hiervoor bestaat in Arnhem het beleid Ouderbetrokkenheid VVE met de naam 'Ouders doen mee met VVE!'. Elke VVE-voorschoolse voorziening en VVE-school biedt ouders een arrangement, bijvoorbeeld een ouder-kindworkshop of een oudercursus. Deze zijn gebaseerd op LOGO 3000, maar kunnen ook andere onderwerpen behandelen zoals opvoeding, interactie tussen ouders en kinderen en voorlezen.

Meer informatie over het ouderbeleid in het onderwerp is te vinden op de [website van Stichting PAS](#).

Taalspelgroepen

Een taalspelgroep is een serie van 12 bijeenkomsten voor kinderen uit groep 2, waarin zij een uur bezig zijn met woordenschat aan de hand van creatieve werkvormen. Deze bijeenkomsten worden geleid door een kunstenaar die ervaring heeft in het onderwijs.

Ze gaan spelenderwijs aan de slag met de woorden uit LOGO3000, die ook in de klas aan bod komen. Op deze manier beleven de kinderen elke week een viertal woorden. Kunstbedrijf Arnhem coördineert de taalspelgroepen en werkt met een enthousiaste groep docenten.

Bijkomend positief effect is dat kinderen groeien in hun zelfvertrouwen. De kinderen vinden het leuk om samen te knutselen, toneelstukjes te spelen, te zingen en spelletjes te doen.

De taalspelgroep kent een variant mét, en een variant zonder ouders. De keus hiervoor ligt bij de school. Meer informatie over de taalspelgroep is te krijgen bij de leerkracht van groep 2.

Meer informatie over taalspelgroepen is te vinden op de [website van Stichting PAS](#).

VoorleesExpress

De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen met een taalachterstand extra aandacht krijgen. Een half jaar lang komt een vrijwilliger bij een gezin thuis om voor te lezen. Samen met de ouders streven we ernaar dat taal en leesplezier een vaste plek in het gezin krijgen.

Halverwege het seizoen vindt samen met de voorlezer een bibliotheekbezoek plaats. Vanaf dat moment stimuleren de voorlezers de ouders om samen met hun kind(eren) zelf boeken bij de bibliotheek te gaan lenen.

De VoorleesExpress richt zich op gezinnen met kinderen met een (risico op) taalachterstand tussen de 2 en 8 jaar. Ouders hebben moeite om zelf voor te lezen, maar zijn gemotiveerd om hun kinderen te helpen in hun taalontwikkeling. Ouders hoeven zelf geen Nederlands te kunnen lezen. Aanmeldingen verlopen veelal via de voorschoolse voorziening of basisschool, op indicatie van leerkrachten en/of intern begeleider (IB-er). Kinderen met VVE-indicatie krijgen voorrang.

Meer informatie over de VoorleesExpress is te vinden op de [website van de VoorleesExpress](#).

de Bibliotheek
Arnhem

Bibliotheek Arnhem

Uit onderzoek blijkt dat kinderen die lid zijn van de Bibliotheek, vaker worden voorgelezen en op latere leeftijd meer (zelfstandig) lezen. Kinderen die vaker lezen of worden voorgelezen, presteren gemiddeld beter op school dan leeftijdgenoten die dat niet doen.

De Bibliotheek wil het (voor)leesplezier bij alle kinderen bevorderen, zodat zij uit kunnen groeien tot goede lezers. Dit gebeurt op verschillende manieren: gratis lidmaatschap van de Bibliotheek (gratis tot 18 jaar), een aantrekkelijke collectie boeken en andere materialen, en activiteiten en workshops voor ouders en kinderen. Bij alle vestigingen is ook een groot aantal anderstalige prentenboeken te vinden.

Om kinderen te stimuleren ook buiten schooltijd met taal bezig te zijn, heeft de Bibliotheek het (gratis) programma Verhalenvangers ontwikkeld. Verhalenvangers verzamelen verhalen door te luisteren, kijken, vertellen, lezen, ontdekken en te doen.

De Bibliotheek wil voor kinderen een aantrekkelijke verblijfplaats zijn. Een veilige plek waar kinderen, die bijvoorbeeld thuis de gelegenheid niet hebben, hun huiswerk kunnen maken of veilig kunnen internetten. De Bibliotheek is daarnaast heel belangrijk als ontmoetingsplaats voor iedereen.

Verder werkt de Bibliotheek nauw samen met het voorschools- en primair onderwijs. Er zijn programma's beschikbaar op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid.

Meer informatie over de Bibliotheek is te vinden op de [website van Bibliotheek Arnhem](#).

Onderwijs aan Woonwagen-, Roma- en Sintikinderen (OWRS)

Van oudsher is er bij woonwagenbewoners, Roma en Sinti geen onderwijstraditie. Ouders zijn vaak laaggeletterd en meestal niet bekend met school. De onderwijsconsulenten OWRS van Stichting PAS geven voorlichting, advies, ondersteuning en bemiddeling. Ze vervullen een brugfunctie tussen leerlingen, ouders en scholen. Jonge kinderen en hun ouders worden regelmatig thuis in de wagen door de consulenten bezocht. Ouders worden gestimuleerd om een voorschoolse voorziening te bezoeken. De consulent begeleidt ouders bij de aanmelding bij een basisschool, de overgang naar het voorgezet onderwijs en het vervolg daarop. Allerhande vragen en problemen rondom scholing, specifieke onderwijs-, leer- en/of gedragsproblemen van de leerlingen en opvoeding worden besproken, en zo nodig aangepakt. Er is een nauwe samenwerking met VVE-voorzieningen, scholen, wijkteams, leerplichtambtenaren, en diverse hulpverlenende instanties.

Jonge kinderen van 2 tot 4 jaar en hun ouders kunnen meedoen aan het voorschoolse programma 'Spel aan de wagen'. Een spelleidster komt wekelijks bij de gezinnen en activeert de verschillende ontwikkelingsgebieden van het kind doormiddel van spel. De ouders worden actief bij de voortgang betrokken.

Kinderen uit groep 1, 2 en 3 kunnen meedoen aan het project 'Samen Leren'. De onderwijsconsulent verzorgt een speel/leer programma met name gericht op de taal- leesontwikkeling.

Meer informatie over het ouderbeleid in het onderwerp is te vinden op de [website van Stichting PAS](#).

Spel aan huis

Ouders die vragen hebben over hoe zij hun kinderen kunnen begeleiden bij spel en lezen, kunnen terecht bij 'Spel aan huis'. Vanuit Rijnstad komt een speelster iedere week bij gezinnen thuis, en gaat spelen met de kinderen. De ouder gaat zelf ook meedoen, en leert daardoor welk speelgoed goed bij welke leeftijd past, wat kinderen ervan leren, hoe zij kunnen voorlezen en welke boeken geschikt zijn, enzovoorts. Spelenderwijs leren ouders en kind meer woorden en begrippen.

Meer informatie over Spel aan huis is te vinden op de [website van Rijnstad](#).

Meer talen tegelijk

Veel kinderen in Nederland groeien meertalig op. Vaak weten ouders niet waar ze met vragen over meertaligheid terecht kunnen.

In Arnhem organiseert Stichting PAS voor ouders de cursus Meer talen tegelijk. Aan het eind van de cursus hebben ouders meer kennis en inzicht over meertalig opvoeden, zijn ze zich bewust van hun rol en kunnen hierover beter beslissingen nemen die passen bij hun gezinssituatie. De cursus wordt gegeven door een logopedist en een schoolcontactwerker van Stichting PAS.

Meer informatie over de cursus Meer talen tegelijk is te vinden op [de website van Stichting PAS](#).

©nataliekuypers.nl

Samen voor taal in Arnhem

